



PEST, II. félv.

50. SZÁM.

Deczember 10. 1868.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félével forint 31. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-főlvételért 1 frt., tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt., a Szent-István-Társulat igazgatóságához kérjük intéztetni, évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik.

## Simor János Magyarország hg-primása beszéde

a népiskolai törvényjavaslat ügyében a főrendiház dec. 1. ülésében.

(Kivonatban)

Az iskola és népnevelés kérdését, mely újabb időkben némely más országokban az állam és egyház közt annyi vizzályt idézett elő, s a családoknak annyi nyugtalanságot és keserűséget okozott, hazánk már rég a legjózanabban megoldotta.

Az önkormányzat szelleme hatotta át ugyanis eleitől kezdve nemzeti életünk s ősi alkotmányunk minden intézményeit, és első szent királyunktól kezdve, valamint törvényeinknek, úgy magán és nyilvános szerkezetünknek keresztény vallás-erkölesi igazságok és tanítványok szolgáltak irányul és alapul.

Szabadságszerető nemzetünknek politikai szellemében tehát szintugy, mint keresztény fogalmaiban gyökerezett azon elhatározás rugója, melynél fogva az állam nálunk az iskolát és népnevelést, mint a családok jogát még pedig prot. atyáinkfiainál közvetlen, nálunk katolikusoknál pedig közvetve az egyházak, a hitfelekezetek gondjaira bízta.

S ezen intézkedés kétségkívül leginkább megfelelt a felekezeti békének, a valláserkölesi igényeknek, a társadalom céljának, a lelkismeret szabadságának.

De a köznevelődés szempontjából sem volt oka az államnak megbánni, hogy e fontos kérdésben a közszabadság e méltányos útján haladt.

Mert ha tudományos fejlettség és közintézetek dolgában a világ első rangu népeivel nem mérkőzhettünk is; de tekintve azon pusztító viszontagságokat és hanyattatást, melynek hazánk több századon keresztül kitéve volt, — nem hiszem, hogy akár az elemi, akár a felsőbb iskolák számára s minéműségére, akár az általános szellemi műveltségre nézve sokkal kedvezőbb eredményt mutathatnánk fel, ha azt az államnak saját költségén, saját közgei által kellett volna előidéznie, a mit a hitfelekezetek hivatásszerű buzgósága és áldozatkészsége létrehozott.

S ha népünk nélkülözi is egy bizonyos műveltség csalékony fénymázát: de megőrizte azt a vallásos nevelés az álműveltséggel járó romlottságtól, s megőrizte benne a hazaszeretetet, a nemzeti hűséget, s a friss egészséges velőt.

A ki a magyar népet tüzetesen tanulmányozza és igazán ismeri, egy pillanatig sem fog habozni, hogy hitelt adjon szavainnak.

Mindez azonban nem teszi feleslegessé azt, hogy a nevelés ügyét jövőre az állam is tüzetesb gondjaira méltassa, mint idáig, csak hogy ezután se akarja a szülék és a család nevelési jogát magához ragadni, ne akarja az oktatás és nevelésügyet egyedárusítani, hogy a gyermekeket a változó politika szellemében valamely általános minta szerint államgépekké képezhesse; hanem az állam tűzze ki a célt, mely a népiskolában elérettessék, s azután ügyeljen fel arra, hogy az iskola e célnak, feladatának megfeleljen, lépjen fel mint közvetítő, mint a szülök és családok meghatalmazottja s mint ilyen biztosítsa a családi nevelés folytatását az iskolában, s nyugtassa meg a szüléket s családokat az iskola nevelési, valláserkölesi szelleme iránt; mert

A családnak nevelési joga szent és sérthetetlen, a mint Verbozzy hármaskönyvének bevezető első részében s kilenczedik ezimében mondja; a szüléket gyermekeik nevelésétől semmiféle hatalom nem foszthatja meg.

Ellenben arról gondoskodni, hogy a szülék célszerű nevelési eszközökben ne szükölködjének, s hogy azokat használják is, az államnak nem csak joga, de kötelessége is.

S ezen kötelességszerű törekvés biznyságát látom azon törvényjavaslatban, mely ma a mélt. főrendek elé terjesztetett. Ez az első organikus törvény, melyet

a magyar országgyűlés közel 80 évi halogatás után a népnevelés ügyében hoz.

Ismerve azon vallás- és társadalomellenes, s még eddig mindenütt csak erkölcs-hanyatlást okozó eszméket elveket, melyek az európai szárazföld nagy részében uralomért küzdenek, melyeknek azonban eddig az angol böles státusférfiak légkörében nincs éltető erejük, megvallom, fészülten néztem a javaslat elébe, mert az egyház soha és soha le nem mondhat azon hivatásáról s azon üdvös befolyásáról, mely azt a reábizott hívek vallás-erkölcsi nevelésére megilleti. Azonban előre megnyugtatót érzésben mindnyájunkat nagyműgű és nevű közoktatási miniszterünk, midőn a képviselőház jun. 24-ki ülésében kimondotta: a „vallásosság a legszorosabb összeköttetésben áll az állam jóllétével annyira, hogy az állam soha sem áll biztosabban, mint midőn a polgárok vallásos érzületére támaszkodhatik.“

Ezen czél pedig kétségkívül csak akkor érhető el sikeresen, ha az ifju nemzedék a bölesőtől kezdve vallás-erkölcsi nevelést nyer.

Ezen az alapon s kiindulási ponton nyugedott eddig is a magyar nemzetnek a józan ész törvényére, s a vallásos hűségre fektetett nevelési rendszere. S ime a jelen törvényjavaslat is azon a nyomon maradt, melyet a tapasztalás, a nemzet józan geniusa, a társadalmi szükség, s a vallásfelekezetek elévülhetlen törvényes jogosultsága kijelölt.

A hitfelekezeti iskolák, a műveltség érdekében rendszabályoztatnak ugyan; de mint jogosak és szabályszerűek ismertetnek el. A miért én miniszter ur önmagának hálámat fejezem ki. A közös iskolákat ugyan, melyek tervleg és eshetőleg kilátásba helyeztetnek, én ugyan soha nem pártolnám, — de a terv felett vitába bocsátkozni nem kívánok, — mert ezen iskolák nem gyakorlatiak, s még eddig mindenütt, hol megkísértettek, ugymint a forradalom alatt, de Amerikában és Hollandban is, ezáltalánoknak bizonyultak be, s káros következtetéseket vontak maguk után.

Hollandiában az állam kénytelen volt 1857-ben a felekezeti iskolákat engedélyezni, minek az lett a következtetése, hogy a közös iskolák szüntelen fogynak, amazok pedig napról napra szaporodnak. Így áll a dolog a szabad Amerikában is, hol azon tervvel foglalkoznak, miszerint a közös iskolákra kivetett államköltséget megszüntessék. — S Amerikában sokkal látogatottabbak a felekezeti, mint a közös iskolák.

Többire ohajtom, hogy nálunk a papiroson maradjanak, s hogy még se legyen rájuk másért szükség, mint azért, hogy a hitfelekezetek annál inkább sarkalassanak oda működni, hogy iskoláik minden józan igénynek megfeleljenek.

Mint plébános sokat fáradoztam az iskola körül,

mivel csak kötelességemet teljesítettem, mint püspöknek bő alkalmam volt iskoláink állapotját, előnyeit, hátrányait, fogyatkozásait ismerai, melyeket nem általlok bevallani, mert hiszen az iskolák kezelése eddig is gyarló emberekre bízott, s ezután is csak emberekre fog bízni. De midőn ezt bevallom, az osztó-igazság megkívánja, hogy kimondjam, miszerint most sem áll nálunk az iskola-ügy oly rossz lábon, mint azt némely alarmirozók elhíthetni akarták.

Tudtomra nincs kath. plébánia hazánkban, melynek iskolája nem volna, protestáns atyánkfiaiak az iskola körüli buzgalma sokkal ismeretesebb mindnyájunk előtt, hogy sem az én magasztalásomra szorulna. S ha némely messze-szórt kisebb fiók-községekben nincs iskola, legyünk meggyőződve, hogy ez nálunknál sokkal magasb műveltségi fokon álló országokban sincs másképen.

Az irni, olvasni, számolni tudás tartatik a népiszkola és népműveltség egyik ismertető jelétül; s ime a közelebbi ujonezozás Poroszországban, melyre pedig mint a műveltség mintájára utalnak, — azon állapotot tüntette fel, hogy az ifjak közt száz közül 22-en nem tudtak olvasni.

Kételkedem, hogy hazánk nagy részében ezen primitiv tudatlanság ennél magasabb perczentet tüntetne fel.

Idealis czélokra törekedni szép és hasznos — de azoknak elérését követelni nem lehet, mert nem áll végre hatalmunkban.

Az állam maga részéről kijelölte a végezt; s a kormány annál nagyobb bizalommal és megnyugvással bízhatja a kivitelt a hitfelekezetek kezére, mert meg lehet arról győződve, hogy mi egy szívvel hűveinkkel azon fogunk lenni, miszerint iskoláinkban felügyelőnek és tanítóknak lehetőleg csak oly egyének választassanak ki, kik a legbuzgóbban és legbensőbb hivatással áldozzák magukat a népnevelés szent ügyének. E tekintetben csak azt sajnálom, hogy ezen törvények életbeléptetésekor nem lesznek meg mindenütt a kath. autonómia alapján szervezett vegyes egyházi tanácsaink, melyeknek egyik főfeladata épen az lesz, hogy velünk együtt kezeljék gondosan a kath. iskolaügyeket. Néptünk politikai jogokat élvez, s más viszonyok közt él, mint élt csak egy pár tized előtt. Tudjuk, hogy több ismeretre, nagyobb műveltségre van szüksége, s mi a haza elleni bűnnek tekintenénk, néptünk oktatását, művelését elhanyagolni. Azért is szívesen és komolyan adom a kath. egyház nevében azon biztosítást, hogy mi a legőszintébb készséggel fogunk szövetkezni a kormánnyal a végre, hogy a hazának nemzedékről nemzedékre vallásos, pallérozott, hivatására elkészült, sorsával megelégedett, törvénytisztelő, s a hazáért, királyért élni halni kész polgárokat neveljünk. — (Éljenzés.)

## Éji hangok.

### XI.

Hull az áldás a vidékre;  
Szép esőndesen száll az eső:  
Szeretettől könyes az ég,  
E világba szerelmes ő. —

Ráborul a szikkadt földre,  
Ugy siratja annak vétjét:  
„Kelj föl, kelj föl; ne algyál;  
Veszély környez, gyorsan nézz szét!“

És meghallja a föld az ég  
Könybenuszó suttogását;  
Fü, fa, virág öltözteti,  
Hogy henyélni őt ne lássák.

S illatozó ékes mezben,  
Virágokkal, gyümölcsökkel  
Megrakottan a gazdag föld  
Az eget ölelni fölkel.

S az ég s a föld egymás karján  
Az Ur előtt megjelennek,  
Háladólag udvarolván  
Az örök Istenembernek! —

Jézus, örök Istenember,  
Egek könyve, igaz harmat! ...  
Érdemeid a föld ölén  
Minden vétket eltakarnak.

Te vagy a szép s jó kutféje,  
Te vagy az a malasztenger,  
Melynek üde forrásából  
Uj életet nyer az ember.

Tőled szívárogoz az élet;  
Nélküled a szív nem élhet.  
Te vagy a nap, lelkünk napja;  
Lelkünk üdvét Tőled kapja.

Nyulassy Antal.

### A szegény Jób leánya.

— 1794. —

#### IV.

Mit beszéljek én most nektek keves olvasók, a mit ti már előre nem gyaníthatok?

A köztársasági börtön nem adja ki áldozatait, és a végzetes tárgoneza elvitt minden becsületes, gazdag vagy szegény, fiatal vagy öreg, királypárti, vagy köztársasági embert egyiránt a halál legvégsőbb lépésjére.

A nemeskeblű Mihály, a nélkül, hogy látta volna anyját, kinek rut árulását gyanította, a nélkül, hogy láthatta volna a tanyát, a hol született, a nélkül, hogy csak pillanatig tévovázott, vagy csak meggondolta volna vakmerő vállalatát, még az éjjel Landerneauban ment. Zörgetett a tömlőz-ablak deszkáján, hogy bizonyosan megtudja, ha vajjon Jób itt van-e elzárva. A börtönőr elejénte örültnek gondolván, hirtelen bezárta előtte a deszkát. A fiatal suhanz újra zörget s kérte a kérlelhetetlen porkolábót, hogy mondja meg neki, ha nem zártak-e ide egy haldokló és nyomorult aggot. — E beszélgetésre eljött egy tiszt a „kékek“ közül, vizsgálván a maga börtönosztályát. Kérdezé, mi vezette ide ez ifju legényt, kinek arca azonnal gyanusnak tünt fel egy Robespierre-féle szaglász előtt.

— Mi vezetett ide? — felelé a bátor gyerek: az igazság, egy szent aggastyánnak üdve, és én gondolom....

— Mit hebegsz polgártárs? — közbeszakítá őt a százados jó kedvében; te tehát nem forgatod a köztársasági naptárt, te nagy paraszt, mit beszélsz te még szent Nikodémról? — Érts meg tehát, hogy a te szenteid sárgarépa, vörös- vagy fokhagymává változtak át, és hogy én téged beosztalak társaim közé, mielőtt Brestbe elmennék, vagy segíteni fogsz minket a főnemesek kiirtásában. Mutasd magadat méltónak a tiszteletre, melylyel kitüntetett a köztársaság.

— Engem besorozni, engem? kiáltá Mihály, az lehetetlen: anyám vak, én már két fivért vesztek el zászlóitok alatt, én...

— Jól van, jól barátom, — te leszesz tehát a harmadik. Előre indulj!

És a százados, a mi régi ismerősünk durván meglökte Mihályt, hogy magával vigye. A pór ekkor hátrafordulván, visszartott nehezteléssel mondá a „kékek“ parancsnokának:

— Hallgasson meg, én azért jövök, hogy őnt egy bűn elkövetésében meggátoljam. A katonák a martyrpusztán befogtak egy gyöngye beteges és már haldokló aggastyánt, és én nem akarom elhinni, hogy vele valami roszt akarjanak. — Adja ki őt nekem, kérem, könyörgök, adja ki nekünk a jó atyát, legyen könyörületes....

— Nos, meddig akard ezt folytatni polgártárs ily bohókás hangon? kérdé a tiszt félig mosolyogva, félig haraggal. Te verembe estél, mondom neked, én nem is értem, hogyan hagyhatnak egy ily ficzkót a minő te vagy, otthon megpenészedni. Ime te mostantól a köztársaság katonája vagy. Követni fogsz engem. Előre indulj!

Mihály megdöbbenve a dolgok ily fordulatan, nem annyira magáért — ő elszánta magát már az áldozatra, — hanem azon gondolatra, hogy Jeffie minden védelem, minden értesítés nélkül atyja felől s minden remény nélkül marad a szerencsétlen Mihály megkísérté a végső erőlködést:

— Irgalom! százados ur, mondja meg, itt van-e az agg? helyezze őt szabadságba, és azután... követni fogom őnt.

— Te feltételeiddel untatni kezdesz — mondá növekvő türeltelenséggel a százados. A vén királypárti a börtönben van és ügyével tisztában vagyunk. Mi téged illet: ha makaeskodol, téged szintén azon zsákba duglak. Most indulj és kiáltd velem együtt: Éljen a nemzet!

Ez utóbbi szavak világosan megmutatták Mihálynak, miszerint hasztalan erőlködik bármit tenni az öreg megszabadítása érdekében, becsületes szíve felpattant és nemes vére fölforr benne.

— Éljen a mi Urunk Jézus Krisztus! kiáltá, és minthogy ki nem szabadíthatom Jeffie atyját, legalább

osztozzam dicsőségében. — Éljen az Isten és a király! Menj, nem félek hóhéraidtól vérszomjazó szörny! az özvegy Le-Fallné utolsó fia megmutatja neked, miként hal meg egy keresztény?

— Gonosztevő! ordítá a felbőszült százados, vessétek vasra, vessétek a legsötétebb tömlőczbe, vagy elevenen temessétek el. El vele te késlekedő börtönőr, indulj rögtön, vagy ha nem... És én megteszem, jelen-tésemet a közbiztonsági bizottmánynak.

Ily szomoru s gyászos vége lett a feláldozó fiatal ember eljárásának, ki a börtönök túltömöttsége miatt, egy nagy és homályos terembe löketett, hol tömérdek áldozat volt már összeszorítva, várván elítéltetésüket és Brestbe leendő átvitelüket, mely városban székelt a forradalmi törvényszék.

Első pillanatban egy arezot sem bírt kivenni Mihály ezen nagy sirboltban és majdnem teljes sötétségben. — A foglyok több csoportot képeztek: rokonok, barátok együtvé gyültek, hogy szenvedjenek és imádkozzanak közösen; némelyek, de nagyon csekély számuak szomorkodtak; mások kezeiket egymás kezeibe téve csöndesen beszélgettek; ifju viruló hajadonok, atyák, anyák, fiatal emberek meghajolva, vagy térdelve állottak az atya, vagy nagybátya előtt, kiknek békés, engesztelőkeny szava, megható oktatásaik békét hoztak annyi megsebzett szívnek; egész családok kiragadtatva a családi tűzhelytől, természetfölötti lemondással várták a közelgő perczet, hogy megjelenjenek Isten ítélőszéke előtt... Mit is törődtek volna ők az emberekével: a vér ítélőszéke, s egy nevelésigazságszolgáltatásnak borzasztó rémképével? A keresztények, ezen gyászos időknek vértanúi nem néztek másra, mint az égre.

Lassan-lassan az új vendégnek szemei megszokták a lőrésnyi lyukon bejövő szomoru fényt, mely a helyeket csak félig világította meg. Sorban megszemlélte, de hirtelen a csoportokat, — nehogy elmékedésökben háborgassa. Végre a börtön legsötétebb zugában akadtak meg szemei, hol egy elgyöngült agg a nedves falhoz támaszkodva egy ifjut látszott oktatni s vigasztalni. Mihály rögtön megismeré Jóbót, és első tette leendett hozzá ugrani. De e helynek a fájdalomtól megszentelt fonsége megállítá őt első rohamában. — Még inkább közelített a falhoz, és védve annak homályától, hogy úgy mondjuk, esuszva-mászva minden zaj nélkül ment az öreg mellé; mert itt csakugyan ő és Julián a „kékek“ közül, kit a katonák a martyr-pusztáról szintén fogolyként hoztak; Julián most boldog, hogy bünciéért eleget tehet az öreg oldalánál, egyenlő sorsban osztóván vele; boldog főleg azért, hogy segélyül lehet aggályai-ban és hallgathatja épületes oktatásait!

Nem vázolhatjuk le e csaknem néma, mégis oly ékesszóló jelenetet, mely lejátzatott akkor, midőn Mihály a szegény Jób karjai közé veté magát. — E perczben Jób nem tudott egyebet szólni, mint e szót: leányom? és a legény mit felelt kérdésére? Fájdalom! Jeffie helyzetét nem tudta csak könyei által tudtára adni...

## V.

Sok ködös, hideg és szomoru nap elmúlt már is, s az aggály- és fájdalomtól megtört Jeffie mitsem hallott sem Mihály eljárása-, sem a landerneau-i börtön felől. Egyik nap Jób leánya leverve a hosszas és kétségbeesett várás, s elhalványulva a virrasztások és kínjai által, nézte gunyhójának félig kinyitott ajtaján a szél által üzött fellegek nyilsebes röpülését a beborult égen. Délutáni 4 óra lehetett ekkor, de azon időszakban az éj hirtelen száll le a földre; és ezen szomoru emlékü időben el lehetett mondani, hogy a majd mindig betakart nap megtagadta világát a méltatlan és királygyilkos országtól. — Az éj tehát, e kínos, és a szegény gyermekre álmatlan éj megérkezett, melyben elveszti atyját. — A fagyasztó éjszakkéleti szél sirva nyargalt végig a kietlen pusztán; vastag, szürke, de lenyugvó nap sugáritól sötét biborrá színelte felhők csuszak a hegység tetőin és a fogas csucsokról megszagattott oldalaiuk itt is, amott is látszottak elhagyogatni foszlányaikat. A tenger felőli szél pedig egész a hegyekig hozta annak rémitő zajgását; és midőn a szélvész kissé csöndesült, perczről-perczre meg lehetett számlálni a tompa durranásokat, melyek annál inkább gyászosabb hangzásuaknak tündek fel, minél titokszerűbb-, és borzasztóbbnak látszott az ok. Az ember gondolhatta volna, hogy Isten a magasból veszi számba az idők örök-, és jelezi egy elátkozott s végéhez közelgő századnak mértékét... A tengernek e zugását a különben oly érzékeny Jeffie a legnagyobb közönnyel hallgatá; — ez különben nem lehetett más, mint egy veszélyben levő hajónak vészriadója, vagy az oceánion összeütköző két ellenséges hadosztálynak minden lövegből egy oldalra irányzott tüzelése.

E perczben egy nő és egy gyermek, néhány lépésnyi távolban a gunyhótól lőn látható.

— Otthon van, mondja egész csenddel a gyermekvezető, s beléptek a szobába.

Az ifju leány egy komor lankadságtól mintegy lebilincselve látja őket maga előtt, s eszébe sem jutott, hogy hozzájuk szóljon. Ugy látszik, ő folytatá szomoru gondolatainak folyamát; nem reszketett, s megis meré a látogatót, kinek üveges szemei inkább látszottak a harag, mint a fájdalomtól lelkesülni.

— Te engem megcsaltál; ő nincs itt, mondja Le-Fall özvegye a kis pástorgyerekeknek, gondolván a nagy csöndből, mely Jób gunyhójába honolt, hogy senki sincs benne.

— Mondom kendnek, hogy itt van, felelé a gyerekek; — ott ül ni, egészen kend mellett. Arcza sirásra mutat.

— Igen, itt az idő a sirásra, gonosz teremtmény! kiáltá Mártha, kinek haragja még nevedett az anynyira feláldozó és védetlen ellene előtt; itt az idő, midőn te a legnagyobb rosztal elkövetted. Mit csináltál fiammal szemtelen varázsló, fiammal, kit megcsaltál? visszaadod-e utolsó szülöttemet? felelj, mert pityergéseiteid rám nézve hasztalanok.

— Fájdalom! sohajtá Jeffie, ki fogja nekem visszaadni atyámat?

— Atyádat! mit érdekel ő engem! ő megérdemlé

sorsát, a nagyon is jól ismert összeesküvőkkel össze-  
kötetése miatt. Ezt én már rég megjósoltam. De én  
fiamat akarom: hol van ő? mit miveltél vele?

Ezen kínos és erőszakoskodó jelenet végre meg-  
törte Jeffie szívét; nem tudott egyébbel, mint zokogá-  
saival felelni. De mit is mondjon elvégre egy igaztalan  
elkeseredett asszonynak, igaz, hogy anyának, jóllehet  
mindenki iránt érzéketlennek, ki mégis elvesztett fiát  
kéré vissza? Jób leánya földön esuszva jött a gunyhó  
küszöbéhez, és kötényébe rejtve fejét, az özvegy lábai-  
nál, mint a meglapult pacsirta, kire a karvaly leskelődik,  
mozdulatlan állapotodott meg, és halottként érzékte-  
lennek látszott. Mártha inkább és inkább ingerültebben  
szólt:

— Tehát nem akarsz nekem felelni? azt kérde-  
m tőled, hol van Mihály, és te nem akard megmondani?  
Menj, jól tudom, hogy a koldus Jób leányának nincs  
szíve. Az öreg királypártit elfogták, a mint megér-  
demlé és te boszut akarsz rajtam állani, elfogatván  
Mihályt. Nemde úgy van?

Valami észrevetetlen reszketegség jelezé most,  
mennyire szenved Jeffie. Még a különben oly vásott  
Gabik is szájalmat látszott érzeni a szerenesetlen ifju  
leány iránt.

— Elég lesz már ebből — kend miatt végre meg-  
talál halni.

— Hallgass kis nyomorult, ordítá a gonosz  
asszony. Még te fogod őt védelmezni? És különben ha  
meghal is, nem nagy baj; ő okozta Mihályom halálát.  
Oh szerenesetlen! nincs semmi a világon, mi eléggé  
tudna téged ezért megbüntetni; te vetted el e kör-

nyékre és házamra a szerencsétlenséget; igen én mon-  
dom azt neked; te egy elveszett teremtmény vagy, és  
én téged meg foglak átkozni, ha föl nem keresed fiamat;  
neked van oly büvhatalmad, hogy visszaadják őt.

— Elmegyek — mondá Jeffie félig felemelkedve,  
egy végső erőfeszítéssel.

A vak nő kételkedő vállvonítást tevén s megragad-  
ván Gabik kezét, hirtelen eltűnt a gunyhóból. A fogoly  
leánya fölemelvén fejét és félresimitván hajzatát, me-  
lyet könnyei tapasztottak megsoványkodott arczához,  
összetevé kezeit s egy hő imát röpitett az éghez és mi-  
után bizonyos nemével a felmagasztaltságnak kiejtette  
volna e szavakat:

— Igen, el fogok menni! Oh Jób, oh Mihály!  
Uram Jézus oltalmaz minket! e szavakkal bezárá —  
magányos gunyhójának ajtaját.

Az ágyunak sem hallotta többé a távolból, az éj  
csöndében különben is rémületes dörgéseit; nem lehe-  
tett már megkülönböztetni a hegyek csucsait; egy nagy  
fekete lepel látszott elborítani a földet; egyetlen csil-  
lag a láthatáron, semmi nesz, mely jelezné valamely  
élő állatnak jelenlétét. . . Egyedül a hideg szél sivitott  
a pusztán s néhány hópehely kezdte hullongni. . . Ne  
menjtek ki szobáitokból emberek, kiknek lehetséges  
békében élvezni a kályha melegét! Siettesd lépteidet  
szegény utazó, mert ime itt van a szélvész és zúzmara,  
mely csakhamar járhatlanokká teszi a hegyseg utait!  
És mi imádkozunk az eltévedt utazók, a rémkórmány  
vértanui- és minden idők szerencsétlenceiért! . . .

(Vége következik.)

(Francziából.) Nemes J.

## Visszapillantás, egy agg magyar huszár-hadnagy lefolyt életpályájára.

(Vége.)

Ne bizzál ember, mondám magamban, e földön a vak  
szerenesében, sem a törvényekben rajzolt igazságban; mert  
amaz bekötött szemmel van, emez pedig innét rég elüzetett,  
csak egyedül az égben honol az igazság! Ezen hitet tanácslom  
minden reményre építő embertársamnak.

Most bántam meg irántam atyailag érző igen tisztelt ezre-  
des urnak bölcs tanácsa el nem fogadását, miszerint a bizonyost  
a bizonytalanért oda ne adjam. . . Későbbánat eb gondolat, —  
szokta mondani a magyar, és nagyon igaza van. Most már ahoz  
folyamodtam buzgón, kitől senki vigasztalás nélkül el nem  
hagyatik. . . Ugy van! Csak is az örök gondviselő mennyei  
Atya rendelt részemre, nagylelkű emberi szeretettel teljes isme-  
retlen pártolót a már boldogult gróf Cziráky Antalban, ki  
irigylendő mértékben megérdemlé a kegyelmes ur czímét: ő  
általa egy fényes hírben álló vármegye hivatalába jutottam,  
melyben majdnem egy negyed századig mint emberséges, és  
magas pártolóm kegyelme iránti háladatos egyén hivatalos-  
kodni akartam, melynek köréhez tartozó kötelmeimben — főleg  
a pusztító cholera-ragály idejében 1831-ben, miot illik és kell,  
buzgón eljárni törekedtem; miről öntudatomon kívül főnsőbb-  
jeim kegyelete s bizalma, és hivatalom által velem közvetlen  
érintkezésben álló embertársaim, elégséges tanúságot tettek, a  
hányszor kívántatott. Ilykép jutott életem sajkája e világ ten-  
gerén már soká hányattatva egy csendes biztos kikötőbe. —

Ámde már most azon töprenkedtem, mi legyen még e földön  
rendeltetésemnek teljesítendő feladata? Emlékeztem a hajdan  
élt igen tapasztalt bölcs írónak Marcus Palingenius nagy munká-  
jának igazságos állítására, „hogy méltatlanul él, a ki ál-  
tal még egy másik is nem él“; de főkép, hogy a végte-  
len szeretetnek mennyei szent Atyja, a végre alkotó te-  
remtményeit e nagy világban, hogy létezésök által nyilváno-  
sítsák az ő mindenható erejét, bölcsességét és örök szeretetét.  
E fő ok ösztönözte szabad akaratomat a nősülésre, miben az  
örök gondviselés vezérlé csupán választásomat; mert vallásos,  
hű, tisztán szerető, munkás, gondos, takarékos s életre alkalmas  
nőt rendelt további életem boldogítására, kivel Isten segítségé-  
vel három sarjadéket nemzettünk, kik közül a két elsőbbieket  
már szüziés ártatlanságukban szőlítá vissza az öröklét honába  
az a dicső nagy Alkotó, ki őket nekem ajándékozta. E gyászos  
esemény megrendíté ugyan egész valómat; de szintén a szeretet  
örök Atyjának bölcs rendelése időjárával megnyugtató bus zsi-  
vetem, és leginkább azon hit, hogy gyermekeimet a Teremtő  
ajándékozta, s ő mint sajátját vissza is veheti őket az ő végte-  
lenül boldog szellemi világába.

Csendesen és megelégedéssel folytatott életem napjait fel-  
zaklatták az 1849-diki években Európát megrendítő roha-  
mos események, — melyekről entapasztalatomból ezt bizo-  
nyithatom:

Forradalmak viharában  
Az igazi szabadság,  
S e mellett még személy s vagyon,  
A legdrágább biztosság,  
Tapodtatik a pártoktól, —  
Mily szív-zúzó áldozat!  
A nemzetre mint a honra  
Roppant mérvű kárhozat!

Ezen keserves szomorú emlékü események lezajlása után, aggott korom nyugalom után sovárogván, eddig viselt hivatalomról lemondottam, de újra bus sejtelmek keserű előérzetének sötét fellegei boríták el aggéletem nyugvást igénylő napjait ... kedves jó hitvestársamnak naponkint veszedelmesebben baladó nyavalyája, rém kép zuditotta fel roncsolt keblem érzelmét; míg végre ismét a halandók ez életbeni nehéz sorsát tapasztalnom kellett, — kevés öröm ah de sok fűm vegyülete van e földi életünknek. Elhagyott engemet életem társa s örvendeztetője, bajaimban úgy mint derült napjaimban egyaránt résztvevő földi angyalom átszenderült a szellemek jobb világába. — De legyen egy, rebégém könyek közt, mint az Ur Isten akarta; üdvös, igazságos, és tudunk nélkül boldogító böleseségéből és szeretetéből eredő örök végzete! Ily sújtó csapás csak keservekkel teljes érzelmek okoz a szívnek; de megedzi a lélek erejét — ha a lények Teremtőjében alapszik hitünk erős gyökere. Reám is mélyen ható befolyást eredményezett; kedélyem előbbi derült-sége komolylyá, gondolkodóbbá, és a világok mindenható urának örök végzetében megnyugvóbbá lett.

Ily állapotban vagyok már öt év óta, s így folydogálnak le végső napjaimnak késedelmes percei, — azon lelki meggyőződésben: hogy a kegyelmes Teremtőm méltónak találta azt bennem megmutatni, mit képes az emberi természet e földön kiállni. — Most azonban szinte vágyakodva sovárogo lelkem ez életből az öröklét boldog honába vezető keskeny hidon átköl-

tözni, hol közelebb lehessek a világok mindenható Királyához, a természet Alkotójához, és már előttem a világosság, igazság és szeretet szellemi honába átköltözött kedveseimhez...

Itt e világban úgy hiszem már eleget éltem, József császár korától öt földi fejedelem alatt jobbadán csak változatos mulandóságot, esekély tündéres örömet, kevés boldogságot, nagyobb részben nyomort, és — véráradattól elborított népeket, pusztító háborukat éltem át e mostani perczig.

Erre jobb és alkalmasabb zárszavakat nem irhatnék, mint Gottfried, velem egy időszakbeli katona-társ jeles költőnek, a természet Atyjához fölemelt buzgó fohászatát s esdeklését:

Vater! wird zur Rettung hier auf Erden  
Nicht Vernunft einst Herscherin noch werden,  
Und die Ungerechtigkeit verbannen?  
Jetzt o gibts nur Sklaven und Tyrannen...  
Wird Astrea nicht, uns Heil zu geben,  
Noch einmahl herab vom Himmel schweben;  
Und das göttliche Geschenk zu rächen,  
Einst des Treibers Eisenstecken brechen?

Wo Gerechtigkeit und Freyheit fehlen,  
Und die Einheit mit der Einigkeit:  
Mag sich Stumpfsinn bis zur Folter quälen,  
Unmuth folgt, Verwirrung, Groll und Streit.

Ezen tiszta észből származó, emberi méltósághoz illő lelkes ohajtással zárom be, leélt pályámrólí őszinte bevallásomat.

Végezetre még e tanácsomat fogadd el kedves ember-társam!

Ne azért éljünk, hogy együnk és igyunk; hanem, hogy lehetőképen az emberiségnek használjunk, és mind szellemi, mind anyagi javunkra szükséges tudományokkal magunkat tökéletesebbé tegyük. — Ez örök rendeltetésünk célja.

N. Zs.

### Kilenczedévi tudósítvány

a legfölségesebb Oltáriszentség folytonos imadására és a szegény templomok fölszerelésére Pesten alakult anyatársulatról  
1867-ki nov. 6-tól 1868-ki nov. 6-ig.

(Vége.)

87. Vámos-Györk: 6 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 4 corporale, 12 purificatorium, 6 kéztörő, 2 oltárterítő, 1 miseruha, 1 ciboriumköpeny, 1 bursa, 1 füstölő tömjéntartóval.  
88. Visonta: 1 miseruha, 1 kétrudu mennyezet.  
89. Visznek: 1 karing, 12 purificatorium, 2 miseruha, 1 velum, 1 ciborium köpenykével, 3 canontábla, 2 quadratum.

A rozsnyói egyházmegyében:

90. Csákányháza: 2 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 6 purificatorium, 1 oltárterítő, 2 miseruha, 1 magánstola, 1 bursa, 2 oltárvánkos.  
91. Füle: 6 vállkendő, 4 miseing, 4 karing, 6 corporale, 36 purificatorium, 12 kéztörő, 2 miseruha, 1 vecsernyepalást, 7 magánstola.  
92. Jablonca: 1 miseruha, 1 vecsernyepalást, 1 velum, 2 oltárvánkos, 2 oltárszolgái vörös öltöny két karinggel.  
93. Szilice: 1 miseing, 1 miseruha, 2 oltárvánkos, 1 misekönyv.  
94. Kovácsvágás: 6 purificatorium, 1 velum, 1 szentségtartó, 1 ciborium köpenykével, 1 kétrudu mennyezet.  
95. Pelszéz: 1 karing, 1 vecsernyepalást, 1 velum, 1 misekönyv, 1 missae defunctorum, 1 rituale.

96. Söreg: 1 miseing, 1 karing, 12 purificatorium, 6 kéztörő, 2 miseruha, 1 vecsernyepalást, 2 magánstola, 1 bursa, 2 oltárvánkos, 2 oltárszolgái vörös öltöny két karinggel, 1 füstölő tömjéntartóval, a Föltámadtnak szobra, 1 misekönyv, 1 négyrudu mennyezet, 1 quadratum.  
97. Tiszolcz: 1 oltárterítő, 1 miseruha, 1 vecsernyepalást, 1 velum, 4 oltárszolgái vörös öltöny 4 karinggel, 1 quadratum, 1 füstölő tömjéntartóval, 1 oltárlámpa, 4 gyertyatartó, 2 zászló, 1 misekönyv.

A szepesi egyházmegyében:

- A98. Isó-Kubin: 1 pacificale, 1 füstölő tömjéntartóval, 1 négyrudu mennyezet.  
99. Dubrava: 2 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 2 corporane 6 purificatorium, 3 kéztörő, 1 miseruha.  
100. Holló-Lomnecz: 1 karing, 1 magánstola, 1 quadratum, 1 esengetyű.  
101. Késmárkon a Tökölly-féle várkapolna: 2 vállkendő, 1 miseing, 1 miseruha, 1 kehely, 4 gyertyatartó.  
102. Liptó-Szent-András: 6 vállkendő, 2 miseruha, 1 vecsernyepalást, 1 füstölő tömjéntartóval, 2 zászló.

103. Liptó-Tepla: 1 miseing, 1 karing, 4 corporale.  
 104. Podszkle-Bukovina: 3 miseruha.  
 105. Pribilina: 2 vállkendő, 1 miseing, 1 oltárterítő, 1 miseruha, 2 oltárszolgai vörös öltöny 2 karinggel, 1 kehely, 1 oltárkereszt.

A szathmári egyházmegyében:

106. Csicsér: 1 oltárterítő, 2 oltárvánkos, 2 oltárszolgai vörös öltöny két karinggel, 2 zászló.  
 107. Homók: 2 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 2 corporale, 6 purificatorium, 3 kéztörő, 2 miseruha, 1 kehely, 1 szentségtartó.

A kassai egyházmegyében:

108. Bertóth: 1 ciborium köpenyével.  
 109. Berzék: 2 corporale, 6 purificatorium, 3 kéztörő, 1 oltárterítő, 1 miseruha, 1 velum, 1 missae defunctorum.  
 110. Bodrogh-Olaszi: 1 vecsernyepalást, 1 füstölő tömjéntartóval.  
 111. Görögnye: 6 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 4 corporale, 12 purificatorium, 1 oltárterítő, 2 oltárszolgai vörös öltöny két karinggel, 3 canontábla.  
 112. Turezőcz: 2 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 2 corporale, 6 purificatorium, 1 oltárterítő.  
 113. Karua: 2 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 2 corporale, 6 purificatorium, 1 oltárterítő.  
 114. Hedri: 1 alba, 6 purificatorium, 3 kéztörő, 1 miseruha, 1 magánstola, 1 bursa, 2 oltárvánkos, 2 oltárszolgai vörös öltöny két karinggel.  
 115. Hegyi: 1 vecsernyepalást, 1 szentségtartó, 1 misekönyv, 1 missae defunctorum.  
 116. Kassán a megyeház kápolnája: 1 miseruha, 1 bursa.  
 117. Pamlény: 1 miseruha, 1 vecsernyepalást, 1 magánstola.  
 118. Pelejte: 6 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 1 vecsernyepalást, 1 magánstola, 2 oltárvánkos, 1 pacificale, a Föltá-

madtnak szobra, 3 canontábla, 1 négyrudu mennyezet, 1 misekönyv, 1 missae defunctorum, 1 quadratum.

119. Radács: 2 miseruha, 1 quadratum.  
 120. Szaesur: 1 misekönyv, 1 rituale.  
 121. Sztropkó: 1 vecsernyepalást, 1 misekönyv.

A kalocsai egyházi főmegyében:

122. Tovariso: 6 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 4 corporale, 12 purificatorium, 6 kéztörő, 3 miseruha, 1 velum, 1 magánstola, 1 bursa, 2 oltárvánkos.

A nagyváradilatiniszertartásu egyházmegyében:

123. Magyar-Cséke: 1 miseing, 1 karing, 1 miseruha, 1 vecsernyepalást, 2 magánstola.  
 124. Micske: 1 bursa, 1 quadratum, 1 processiókereszt, 1 misekönyv.

A csanádi egyházmegyében:

125. Bánát-Kömlös: 6 vállkendő, 2 miseing, 2 karing, 4 corporale, 12 purificatorium, 6 kéztörő, 1 vecsernyepalást, 1 oltárlámpa, 1 misekönyv, 1 missae defunctorum.  
 126. Eibenthal: 6 vállkendő, 1 miseing, 1 karing, 4 corporale, 12 purificatorium, 6 kéztörő, 1 miseruha, 1 velum.  
 127. Kis-Szent-Péter: 2 miseruha, 1 vecsernyepalást, 1 magánstola, 2 oltárvánkos.  
 128. Kis-Telep: 1 vecsernyepalást, 1 bursa, 1 quadratum.  
 129. Tisza Szent-Miklós: 1 bursa, 2 oltárvánkos, 4 oltárszolgai vörös öltöny 4 karinggel.  
 130. Vilmatér: 1 miseing, 1 miseruha, 1 bursa.

Ezen tudósítvány továbbterjesztésére mindenki szives tisztelettel fölkérjük.

## Mi ujság?

— A királyi udvar — eddigi hírek szerint — folyó hó 14-én megy vissza Bécsbe.

— Ö Felsőége az üresedésben levő tomaji címzetes apátságot Petyerecz András rozsnói tiszteletbeli kanonok-, alesperes- s rappi plébánosnak díjmentesen adományozni méltóztatott.

— Ö felsége, f.é. nov. 8. G a g a n e t z Józsefnek, az eperjesi görög-katolikus püspöknek, az egyházi téren szerzett érdemei elismerésül titkos tanácsosi méltóságot a díjak elengedése mellett legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— Az ő felségénél kihallgatáson voltak közt egy öreg paraszt is találkozott Zala megyéből, kitől, midőn kérvényét átnyújtá, ő felsége megkérde, hogyan jött Budára. „Gyalog” felelt a szegény ember, mire ő felsége rögtön pénzt adatott neki, hogy vasuton mehessen. Az öreg ember könyező szemekkel dícselkedett e váratlan kegygyel.

— Néhány nap előtt a királyi várban megjelent egy tiszteségesen öltözött, éltes pórnő Szatmár megyéből, s azon kívánságát fejezte ki, hogy szeretné királyné ő felségét látni s vele beszélni obajtana. Midőn megmagyarázták neki, hogy az nem olyan könnyű dolog és számos akadálylal jár, nagyon elszomorodott, hogy minden eredmény nélkül kell visszaindulnia. Csakhamar gondolt egyet s feljegyezteté magát az adandó kihallgatásra király ő felségénél, kit meg fog kérni, hogy eszközjön ki neki királyné ő felségénél audientiát, mert nincs egyéb kívánsága, mint a királynét látni s vele szólni.

— IX. Pius pápa ő Szentsége jövő 1869-ik évi ápril 10-én fogja megérni papságának ötvenedik esztendejét. Ő Szent sége ugyanis a kisebb rendeket jan. 5. 1817., az alszerpapságot advent 4-ik vasárnapján decz. 20-án 1818., a szerpapságot márczius 6. 1819. és az áldozárságot ápr. 10-én 1819. vette föl. Németországban gyűjtéseket rendeznek a pápai aranymise ünnepejére, mely, ha Isten akarja, bizonyára egyike lesz a legmagasztosabbaknak.

— Dupanloup orleansi püspök legujabb műve az „1869-ki egyetemesszinatról”, mely Franciaországban oly nagy feltűnést idézett elő, hogy rövid nyolcz nap alatt három kiadást ért, magyar fordításban már megjelent. Ára 50 kr. A megrendelések Á g o s t o n Antal szent-István-társulati titkárhoz intézendők. A közvetítést különben lapunk szerkesztőse is elvállalja. A megrendelt példányok bérmentve fognak megküldetni.

— A néptanítókra lassankint csak felvirad egy jobb világ. Nagyvárad városa elhatározta, hogy a város területén működő összes elemi tanítók fizetését 600 frtra emeli s a mintegy 1500 frtra menő többletet költségvetése feleslegéből vagy más valamiképp fedezi.

— Megjelent és szétküldetett: a „Kath. Lelkipásztor 1869-ki folyamának első füzeté január és február hónapokra.” Előfizetési ára egész évre 3 frt, félévre 1 frt. 50 kr.

— Mayer Péter prémontrei kanonok f.é. nov. 14. élte 77-ik évében Csornán meghalt. Az ő. v. f. n.!

— Mocsolyás (Borsod megyében). A sályi anyaszent-egyházhoz tartozó Mocsolyás helységnek egyik jólelkű lakosa, névszerint Balázs Pál és neje, isteni Megváltónk díesítésére egy jó izléssel készült esinos kökeresztet állítottak fel, melyet fűdő Ludányi Antal harsányi esperes és alsó ábrányi plebános ur kenetteljes beszéd kíséretében szentelt fel.

Közli Malyáta Ignác, sályi tanító.

— Aradi Lippert jeles építésznök a zultántól megbízást kapott a konstantinápolyi hadászati akadémia kápolnájára tevezetet készíteni.

— A tavalyi párisi világkiállításon érmekek jutalmazottakat, névszerint: Posner, Beregszászy, Hamar, Králik, Birnbaum, Kramer, Ráth, Oettl, Gerenday Gubics, Beliczay, Feiwel és Fischer urakat ő felsége kihallgatáson fogadta. Gorove beszédére, ki a küldöttséget bemutatta, ő felsége felelé, hogy öröme szolgál azon férfiak látása, kik a párisi világkiállításon a magyar iparnak becsületét szerezték. Ezután ő felsége mindegyiket külön mutattatá be s egyenkint mindegyikhez kegyteljes szavakat intézett.

— Mtszgos Perger János kassai megyés püspök ur évi 300 frt kamatot és néhány év multával ennek megfelelő — 5000 frt tőkét, a papi nyugdíj-alap javára adományozni méltóztatott.

— Jelentés. Van szerenesénk tudatni a nagyérdemű közönséggel, miszerint a veszprém növ.-papság Pázmány-körében tanévben de la Forest, a párisi hittanikar tuzmánának „Art und Weise die Protestanten zur katholischen Kirche zurickzuführen und die Katholiken in ihrem Glauben zu befestigen“ című művét, német átdolgozás után fogja hazai nyelvünkre áttenni. Bővebb ismertetést tavasszal, a mű megjelenésekor fogunk közleni. — Veszprém, nov. 28-án 1868. A veszprémi növ.-papság Pázmánykörének ez évi tagjai.

— Megjelent a Sz.-Benedek Rend névkönyve 1869-re. Kruesz Krizosztom főapát ur ő mlga kormánya alatt a benedeki rend 190 tagot számlál. 1 főapát, 3 apát, 132 áldozár, 5 diaconus s 49 növendék. Számlál a főapátság 34221 lelket. Az iskolások száma 3213. A vegyes házasság mindössze csak 37. A Rend legidősbje, Fenix Farkas, ki 85-ik évében van.

— Tüztűz. Okt. hó 18-án délelőtti órákban Turóc megyébe kebelezett Mossóc m. városban 58 ház a gazdasági épületekkel együtt a legnagyobb szél közepett romboló tüztűz szel áldozatává lett.

— A Szent-István-Társulat ügynökségében kaphatók ezen legujabban érkezett képek: u. m. aranyos keretű szines kis képek magyar bát-imával ára 100 db 1 frt, ugyanaz nagyobb, szintén magyar hátimával 100 db 1 frt 50 kr; — halháj fényes kis képek 100 db 1 frt, ugyanebből kisebb 100 db 80 kr; kék keretű képekből 100 db 80 kr; — aczél metszetű finom 8-adrét kép db 5 kr, ugyanebből kisebb darabja 3 kr. — Karácsoni ajándékul „Pásztorok imádása“ db 5 kr. — Aczélmetsetű immaculata kép folio darabja 12 kr.

— Thiel Mátyásnál Pesten (ideiglenesen váci utca gr. Szapáry-ház, szemközt a zsbírus utczával) karácsoni és újévi ajándékoknak alkalmas tárgyak, mint: szentek képei, olvasók, szentek szobrai, szenteltvíztartók, érmekek s egyéb hasontárgyu cikkek legnagyobb választékban s legolcsóbban kaphatók.

— Temesvár mellett e hó 5-én egy 115 éves asszony halt meg. Utolsó órájáig fris egészségben volt s maga végezte a házi

teendőket. Haldoklásakor sem hagyta el eszmélete s maga mondta a körötte állóknak, hogy fogják be szeméit.

### Gabnaüzlet.

A gabnaüzletben lanyha a hangulat, minden gabnaneműeket illetőleg. Buzát illetőleg állandón csekély a vásárlási kedv, de a kínálat sem nagy. A forgalom buzában ez okból élenktelen maradt és leginkább csak a fogyasztási szükségletre szorítkozott, az árak ujjolag alább szállottak 10 krral. Rozs csekély kelendőség mellett változatlan volt. Egyéb gabnaneműket illetőleg is csekély volt a kereslet és csekély kínálat mellett a forgalom korlátolt s az árak változatlanok maradtak.

Ela dá sok. Buz a 400 mr. 89/90 fn. 4 ft 77 $\frac{1}{2}$  kr, 600 vm. 88 fns 4 ft 65 kr, 800 vms 7 $\frac{1}{2}$  fns 4 ft 60 kr, 1200 vm. 87 ft 4 ft 60 kr, 600 vm. 4 ft 55 kr, 900 és 200 vm. 4 ft 52 $\frac{1}{2}$  kr, 1000 vm. 4 ft 50 kr, 900 vm. 86 $\frac{1}{2}$  fns 4 ft 45 kr, 400 vm. 4 ft 4 ft 42 $\frac{1}{2}$  kr, 600 vm. 86 fns 30 k., 600vm. 4 ft 25kr, 600 vm. 85 fns 4 ft 5 kr, mindez 3 havi fizetés-re; 800 vm. 84 $\frac{1}{2}$  fns 3 ft 90 kr, 500 vm. 84 fns 3 ft 80 kr, 1200 vm. 3 ft 75 kr, 600 vm. 83 fns 3 ft 60 kr, mindez készfizes sre. Rozs 1200 mr. 80/81 fns 2 ft 87 $\frac{1}{2}$  kr, 800 mr. 78/80 fns 2 ft 75 kr, 500 mr 2 ft 72 $\frac{1}{2}$  kr, 650 mr. 77 $\frac{1}{2}$ /80 fns 2 ft 70 kr. Árp a. 600 mr. 71/72 fns 2 ft 70 kr, 1500 mr. 69/72 fns, 2 ft 50 kr, 450 mr. 2 ft 45 kr, 600 mr. etetoi való 2 ft 30 kr, 600 mr. 2 ft 25 kr. Zab 4000 mr. 46/50 fns 1 ft 73 kr, 1000 mr. 45/50 fns 1 ft 72 5000 mr. 45/50 fns 1 ft 80 kr, ápril hónapban Győr-átviteli. Kukorica, 400 pestmegyei 2 ft 30 kr, 5000 mr. bánási 2 ft 32 $\frac{1}{2}$  kr, május — júniusban átviteli.

### Adakozások.

#### A Szent-László-Társulat részére.

frt kr.

A kalocsai főegyházmegeyéből: A kalocsai felső kerületben: Miske 4 frt 12 kr, Kustár Lajos segédlelkész, Horváth Ignác dusnoki pleb. egyenk. 72 kr, Jeszenovics János segédlelkész 36 kr, Bática 1 frt 15 kr, Foktű 50 kr, Szent-Benedek 40 kr, Lak 1 frt 50 kr, Dunapataj 5 frt 46 kr. — A kalocsai közép kerületben: Szent-István 1 frt 98 kr, Csanád 1 frt, Sükösd 12 frt 10 kr, Hajós 36 kr, Császártöltés 3 frt 10 kr, Keczel 4 frt 2 kr, Vadkert 72 kr, Kis-Körös 1 frt 80 kr, Akasztó 1 frt 90 kr. — A kalocsai alsó kerületben: Szántova 2 frt 30 kr, Béregh 1 frt, Kolluth 1 frt 44 kr, Gákova 50 kr, Gara 1 frt 44 kr, Báthmonostor 1 frt 22 kr, Baracska 1 frt 34 kr, Csatalja 1 frt 50 kr, Dautova 10 frt. — A bácsi közép kerületben: Hodságh 2 frt 88 kr, Szemes József novoszellói plebános hagyománya 20 frt. — A tiszai felső kerületben: Sasháza 1 frt 20 kr, Kunbaja 1 frt, Almás 3 frt 20 kr, Csávoly 80 kr, Bikity 1 frt, Katymár 2 frt, Borsod 50 kr, Mélykut 3 frt, Jankovác 6 frt 30 kr. — A tiszai közép kerületben: Kernya 60 kr, Kula 1 frt 50 kr, Szivacz 50 kr, Nemes-Militics 72 kr, Sztanisits 1 ft, Fluch Fer. segédlelkész 72 kr, Rigyicza 50 kr, Krushevlya 1 frt, Weisz Mihály krushevlyai plebános 1 frt. — A szabadkai kerületben: Szabadka, Terézváros 31 frt 60 kr, Bajmók 2 frt, Csantavér 4 frt 28 kr, Hegyes 8 frt 48 kr, Ó-Morovicza 20 kr. — A tiszai alsó kerületben: Ó-Becse 6 frt 99 kr, Zenta 15 frt, Szent-Tamás 6 frt 91 kr. — Összesen . . . . . 193 18  
Az erdélyi egyházmegyéből . . . . . 82 —  
A pécsi . . . . . 78 —  
Deakiból egy névtelen . . . . . 2 —  
Ruzsicska János egyetemi tanár . . . . . 1 —  
Weber János kir. tanácsos . . . . . — 72

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lipót-utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatott az „Athenaeum“ irodalmi és nyomdai társulat (ezelőtt Emich G.) nyomdájában; Pesten, Barátok tere 7. sz. — 1868.